RETTENS DOM (Ottende Afdeling)

9. december 2010 *

I sag T-69/08,

Republikken Polen, først ved M. Dowgielewicz, derefter ved M. Dowgielewicz, B. Majczyna og M. Jarosz, og endelig ved M. Szpunar, som befuldmægtigede,

sagsøger,

støttet af

Den Tjekkiske Republik ved M. Smolek, som befuldmægtiget,

af

Den Hellenske Republik ved A. Samoni-Rantou og M. Tassopoulou, som befuldmægtigede,

* Processprog: polsk.

og af

Republikken Østrig, først ved E. Riedl, derefter ved E. Riedl og C. Pesendorfer, og endelig ved E. Riedl, C. Pesendorfer, G. Hesse og M. Fruhmann, som befuldmægtigede,

intervenienter,

mod

Europa-Kommissionen ved M. Patakia, C. Zadra og K. Herrmann, som befuldmægtigede,

sagsøgt,

angående en påstand om annullation af Kommissionens beslutning 2008/62/EF af 12. oktober 2007 vedrørende artikel 111 og 172 i det polske udkast til lov om genetisk modificerede organismer, som Republikken Polen i henhold til artikel 95, stk. 5, EF har givet meddelelse om som undtagelser fra bestemmelserne i Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2001/18/EF om udsætning i miljøet af genetisk modificerede organismer (EUT 2008 L 16, s. 17),

har

RETTEN (Ottende Afdeling)

sammensat af afdelingsformanden, E. Martins Ribeiro (refererende dommer), og dommerne S. Papasavvas og A. Dittrich,

justitssekretær: fuldmægtig K. Pocheć,

på grundlag af den skriftlige forhandling og efter retsmødet den 28. oktober 2009,

afsagt følgende

Dom

Retsforskrifter

1 EF-traktatens artikel 100 A (efter ændring nu artikel 95 EF) indeholdt følgende bestemmelse i stk. 4:

»Når en medlemsstat, efter at Rådet med kvalificeret flertal har vedtaget en harmoniseringsforanstaltning, finder det nødvendigt at anvende nationale bestemmelser, som er begrundet i vigtige behov, hvortil der henvises i artikel 36 [i EF-traktaten, efter ændring nu artikel 30 EF], eller som vedrører beskyttelse af arbejdsmiljøet eller miljøbeskyttelse, giver den Kommissionen meddelelse om disse bestemmelser.

Kommissionen bekræfter de pågældende bestemmelser efter at have konstateret, at de ikke er et middel til vilkårlig forskelsbehandling eller en skjult begrænsning af samhandelen mellem medlemsstaterne.

Uanset den i artikel 169 og 170 [i EF-traktaten, efter ændring nu artikel 226 EF og 227 EF] fastsatte fremgangsmåde kan Kommissionen eller en medlemsstat henvende sig direkte til Domstolen, hvis de finder, at en anden medlemsstat misbruger de i nærværende artikel fastsatte beføjelser.«

2 Amsterdamtraktaten, som trådte i kraft den 1. maj 1999, medførte en væsentlig ændring af EF-traktatens artikel 100 A. Artikel 95 EF bestemmer:

»1. Uanset artikel 94 [EF] og medmindre andet er bestemt i denne traktat, finder følgende bestemmelser anvendelse med henblik på virkeliggørelsen af de i artikel 14 [EF] fastsatte mål. Rådet, der træffer afgørelse efter fremgangsmåden i artikel 251 [EF] og efter høring af Det Økonomiske og Sociale Udvalg, vedtager de foranstaltninger med henblik på indbyrdes tilnærmelse af medlemsstaternes love og administrative bestemmelser, der vedrører det indre markeds oprettelse og funktion.

2. Stk. 1 finder ikke anvendelse på fiskale bestemmelser, bestemmelser vedrørende den frie bevægelighed for personer og bestemmelser vedrørende ansattes rettigheder og interesser.

3. Kommissionens forslag i henhold til stk. 1 inden for sundhed, sikkerhed, miljøbeskyttelse og forbrugerbeskyttelse skal bygge på et højt beskyttelsesniveau under

hensyntagen til navnlig enhver ny udvikling baseret på videnskabelige kendsgerninger. Inden for deres respektive kompetenceområder bestræber Europa-Parlamentet og Rådet sig også på at nå dette mål.

4. Hvis en medlemsstat, efter at Rådet eller Kommissionen har vedtaget en harmoniseringsforanstaltning, finder det nødvendigt at opretholde nationale bestemmelser, som er begrundet i vigtige behov, hvortil der henvises i artikel 30 [EF], eller som vedrører miljøbeskyttelse eller beskyttelse af arbejdsmiljøet, giver den Kommissionen meddelelse om disse bestemmelser og om grundene til deres opretholdelse.

5. Når en medlemsstat endvidere med forbehold af stk. 4 og efter at Rådet eller Kommissionen har vedtaget en harmoniseringsforanstaltning, finder det nødvendigt at indføre nationale bestemmelser baseret på nyt videnskabeligt belæg vedrørende miljøbeskyttelse eller beskyttelse af arbejdsmiljøet på grund af et problem, der er specifikt for den pågældende medlemsstat, og som viser sig efter vedtagelsen af harmoniseringsforanstaltningen, giver den Kommissionen meddelelse om de påtænkte bestemmelser og om grundene til deres indførelse.

6. Kommissionen bekræfter eller forkaster inden seks måneder efter meddelelsen som omhandlet i stk. 4 og 5 de pågældende nationale bestemmelser efter at have konstateret, om de er et middel til vilkårlig forskelsbehandling eller en skjult begrænsning af samhandelen mellem medlemsstaterne, og om de udgør en hindring for det indre markeds funktion.

Hvis Kommissionen ikke har truffet nogen afgørelse inden for dette tidsrum betragtes de i stk. 4 og 5 omhandlede nationale bestemmelser som godkendt.

Hvis det er begrundet i spørgsmålets kompleksitet, eller hvis der ikke foreligger risiko for menneskers sundhed, kan Kommissionen meddele den pågældende medlemsstat, at den i dette stykke omhandlede periode kan forlænges med en ny periode på indtil seks måneder.«

3 Artikel 254 EF bestemmer:

»1. Forordninger, direktiver og beslutninger vedtaget efter fremgangsmåden i artikel 251 [EF] undertegnes af formanden for Europa-Parlamentet og formanden for Rådet, og de offentliggøres i *Den Europæiske Unions Tidende*. De træder i kraft på det tidspunkt, der er fastsat i retsakterne, eller, hvis et sådant ikke er angivet, på tyvendedagen efter offentliggørelsen.

2. Rådets og Kommissionens forordninger samt disse institutioners direktiver, der er rettet til alle medlemsstaterne, offentliggøres i *Den Europæiske Unions Tidende*. De træder i kraft på det tidspunkt, der er fastsat i retsakterne, eller, hvis et sådant ikke er angivet, på tyvendedagen efter offentliggørelsen.

3. Andre direktiver samt beslutninger meddeles dem, de er rettet til, og får virkning ved denne meddelelse.«

Sagens faktiske omstændigheder

4 Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2001/18/EF af 12. marts 2001 om udsætning i miljøet af genetisk modificerede organismer og om ophævelse af Rådets direktiv

90/220/EØF (EFT L 106, s. 1) er vedtaget med hjemmel i artikel 95 EF. Ifølge direktivets artikel 1 har det til formål at foretage en indbyrdes tilnærmelse af medlemsstaternes love og administrative bestemmelser samt at beskytte menneskers sundhed og miljøet, dels i forbindelse med udsætning i miljøet af genetisk modificerede organismer (herefter »gmo'er«) i ethvert andet øjemed end markedsføring i Det Europæiske Fællesskab, dels i forbindelse med markedsføring af gmo'er, der udgør eller indgår i produkter, i Fællesskabet.

5 Ved skrivelse af 13. april 2007 gav Republikken Polen i henhold til artikel 95, stk. 5, EF Kommissionen for De Europæiske Fællesskaber meddelelse om artikel 111 og 172 i et polsk udkast til en lov om gmo'er (herefter »lovudkastet«) som undtagelse fra bestemmelserne i direktiv 2001/18.

6 Undtagelserne i lovudkastet var følgende:

— en forpligtelse for personer, der ansøger om tilladelse til udsætning af gmo'er i miljøet, til at fremlægge skriftlige erklæringer fra landbrugere med jord, der støder op til udsætningsstedet, om, at disse ikke har indvendinger mod udsætningen, og en attest fra kommunens eller byens ansvarlige politiske leder om, at der i lokalplanen er givet mulighed for udsætning under hensyntagen til behovet for at beskytte det lokale miljø, naturen og kulturlandskabet i det pågældende område [lovudkastets artikel 111, stk. 2, nr. 5) og 6)]

— et forbud mod at dyrke genetisk modificerede planter i Polen, dog med forbehold af muligheden for at dyrke disse planter i zoner, der er særligt udpeget af landbrugsministeren (lovudkastets artikel 172).

7 Ved skrivelse af 9. juli 2007 sendt til Republikken Polens faste repræsentation ved Den Europæiske Union bekræftede Kommissionens Generalsekretariat modtagelsen af Republikken Polens meddelelse i henhold til artikel 95, stk. 5, EF. I denne skrivelse anførte Kommissionen bl.a., at den ville undersøge meddelelsen inden for en frist på seks måneder at regne fra den 17. april 2007, dvs. den første arbejdsdag efter Kommissionens modtagelse af anmodningen, og at den i henhold til artikel 95, stk. 6, tredje afsnit, EF ville kunne forlænge denne frist med en yderligere periode på seks måneder, såfremt dette skulle vise sig berettiget ud fra spørgsmålets kompleksitet, og hvis der ikke forelå risiko for menneskers sundhed.

8 Den 26. juli 2007 offentliggjorde Kommissionen Republikken Polens meddelelse i *Den Europæiske Unions Tidende* i overensstemmelse med artikel 95, stk. 5, EF (EUT C 173, s. 8).

9 Den 12. oktober 2007 vedtog Kommissionen ved fremskyndet skriftlig procedure E/2254/2007 beslutning K(2007) 4697, som i medfør af artikel 95, stk. 6, EF forkaster de undtagelser fra bestemmelserne i direktiv 2001/18, som Republikken Polen havde meddelt (herefter »den anfægtede beslutning«).

10 Den anfægtede beslutning bestemmer i artikel 1, at »[a]rtikel 111, stk. 2, nr. 5) og 6), samt artikel 172 i [lovudkastet], som Polen har meddelt i overensstemmelse med […] artikel 95, stk. 5, [EF] forkastes«.

11 Ved e-mail af 12. november 2007 tilsendte Kommissionen Republikken Polen en kopi af den anfægtede beslutning. Denne e-mail havde følgende ordlyd:

»Kære […], vedhæftet findes Kommissionens beslutning vedrørende den polske meddelelse som vedtaget og meddelt Republikken Polen den 12. oktober 2007 […]«

12 Ved e-mail af 30. november 2007 svarede Republikken Polen Kommissionen som følger:

»Kære […]

For så vidt angår vores seneste kontakt (og Deres nedenstående e-mail) skal jeg forespørge Dem, om Kommissionen officielt har fremsendt sit svar vedrørende den polske meddelelse om lovudkastet om gmo'er til de polske myndigheder. Vi kan kun anse de vedhæftede dokumenter til Deres seneste e-mail for at være Kommissionens udkast til beslutning (af 11. oktober 2007), som var genstand for Kommissionens skriftlige procedure den følgende dag.

Jeg håber, at vi begge er bevidste om, at såfremt der ikke foreligger et officielt svar fra Kommissionen, vil dette i overensstemmelse med traktaten medføre visse konsekvenser for den efterfølgende procedure.

Jeg takker Dem for Deres svar på og præcisering af dette spørgsmål.«

13 Den 4. december 2007 meddelte Kommissionen i henhold til artikel 254 EF Republikken Polen den anfægtede beslutning.

14 Ved e-mail af 5. december 2007 forespurgte Republikken Polen Kommissionen, om det var muligt at bekræfte, at den anfægtede beslutning rent faktisk var blevet vedtaget og meddelt Republikken Polen. Kommissionen svarede ved e-mail af samme dag, at den anfægtede beslutning rent faktisk var blevet meddelt dagen før.

15 Ved skrivelse af 20. december 2007 sendt til Republikken Polens stedfortrædende faste repræsentant ved Den Europæiske Union anførte vicegeneralsekretæren for Europa-Kommissionen bl.a. følgende:

»For så vidt angår fremsendelsen af lovudkastet om genetisk modificerede organismer, som blev modtaget den 13. april 2007, har Kommissionen den 12. oktober 2007 vedtaget en beslutning, hvorefter dette udkast forkastes på grundlag af manglende fremlæggelse af nyt videnskabeligt belæg i henhold til artikel 95, stk. 5, EF.

Som følge af en teknisk fejl er denne oplysning ikke nået frem til Polen på den dag, hvor ovenstående beslutning blev vedtaget. Efter at have konstateret, at denne oplysning ikke var kommet frem til modtageren, sendte Kommissionen sin beslutning til Polen den 4. december 2007 […]

På trods af denne oplysnings forsinkelse anmoder Kommissionen Polen om at respektere indholdet af beslutningen, der er vedtaget inden for den frist på seks måneder, der er fastsat i artikel 95, stk. 6, EF, og om at undlade at vedtage enhver retsakt indeholdende undtagelser fra bestemmelserne i direktiv 2001/18. Vi tillader os ligeledes at minde om, at medlemsstaterne ikke kan påberåbe sig formelle grunde som be-

grundelse for indgreb i visse væsentlige dele af fællesskabsretten eller for hindringer for det indre markeds funktion.«

16 Den anfægtede beslutning blev offentliggjort i *Den Europæiske Unions Tidende* den 19. januar 2008 (EUT L 16, s. 17).

17 Republikken Polen vedtog ikke lovudkastet i perioden fra den 12. oktober til den 4. december 2007.

Retsforhandlinger og parternes påstande

18 Ved stævning indleveret til Rettens Justitskontor den 12. februar 2008 har Republikken Polen anlagt denne sag.

19 Ved indlæg indleveret til Rettens Justitskontor henholdsvis den 14. maj, den 23. maj, den 26. maj og den 30. maj 2008 har Kongeriget Danmark, Den Tjekkiske Republik, Den Hellenske Republik og Republikken Østrig fremsat begæringer om at måtte intervenere i sagen til støtte for Republikken Polens påstande.

20 Ved kendelse af 4. juli 2008 har formanden for Rettens Ottende Afdeling taget begæringerne om intervention nævnt i præmis 19 til følge.

21 Den Tjekkiske Republik og Republikken Østrig indgav deres interventionsindlæg henholdsvis den 20. august og den 17. september 2008. Sagens parter har fremsat bemærkninger til disse indlæg. Den Hellenske Republik har ikke indgivet et interventionsindlæg.

22 Ved skrivelse indleveret til Rettens Justitskontor den 12. marts 2009 har Kongeriget Danmark ønsket at frafalde sin interventionsbegæring.

23 Ved kendelse af 20. april 2009 har formanden for Rettens Ottende Afdeling taget denne begæring til følge.

24 Republikken Polen har nedlagt følgende påstande:

— Den anfægtede beslutning annulleres.

— Kommissionen tilpligtes at betale sagens omkostninger.

25 Kommissionen har nedlagt følgende påstande:

— Frifindelse.

— Republikken Polen tilpligtes at betale sagens omkostninger.

26 Den Tjekkiske Republik har nedlagt følgende påstande:

— Den anfægtede beslutning annulleres.

— Kommissionen tilpligtes at betale sagens omkostninger.

27 Republikken Østrig har nedlagt følgende påstande:

— Den anfægtede beslutning annulleres.

— Kommissionen tilpligtes at betale sagens omkostninger.

28 På grundlag af den refererende dommers rapport har Retten (Ottende Afdeling) besluttet at indlede den mundtlige forhandling og som led i de foranstaltninger med henblik på sagens tilrettelæggelse, der er fastsat i procesreglementets artikel 64, at stille Kommissionen et skriftligt spørgsmål, som blev besvaret inden for den fastsatte frist.

29 Ved skrivelser indleveret til Rettens Justitskontor henholdsvis den 3. august, den 18. september og den 2. oktober 2009 har Republikken Østrig, Den Hellenske Republik og Den Tjekkiske Republik meddelt Retten, at de ikke ville være repræsenteret ved retsmødet.

30 Sagens parter har afgivet mundtlige indlæg og besvaret Rettens mundtlige spørgsmål i retsmødet den 28. oktober 2009.

Retlige bemærkninger

31 Republikken Polen har fremført tre anbringender til støtte for sit søgsmål vedrørende henholdsvis tilsidesættelse af artikel 95, stk. 6, EF, sammenholdt med artikel 254, stk. 3, EF, tilsidesættelse af væsentlige processuelle krav og tilsidesættelse af retssikkerhedsprincippet.

32 Det første af disse anbringender skal undersøges først.

Parternes argumenter

33 Republikken Polen, støttet af Den Tjekkiske Republik og Republikken Østrig, har gjort gældende, at artikel 95, stk. 6, EF, sammenholdt med artikel 254, stk. 3, EF, er blevet tilsidesat.

34 Republikken Polen har indledningsvis gjort gældende, at den frist, der er fastsat i artikel 95, stk. 6, EF, er bindende, eftersom fristens udløb har den væsentlige materielle virkning, at de meddelte nationale bestemmelser betragtes som godkendt.

35 For det første er fristens bindende karakter et udtryk for medlemsstaternes vilje. Ved Amsterdamtraktatens ikrafttrædelse blev muligheden for at vedtage nationale

bestemmelser, der fraviger harmoniseringsforanstaltninger, således underlagt en betingelse om, at disse bestemmelser skal godkendes af Kommissionen. Kommissionens tavshed skal imidlertid anses for at udtrykke en stiltiende enighed i vedtagelsen af de nationale bestemmelser.

36 For det andet er såvel denne frists bindende karakter som godkendelsen af de nationale bestemmelser efter fristens udløb ligeledes blevet bekræftet af Domstolen i dom af 13. september 2007, Land Oberösterreich og Østrig mod Kommissionen (forenede sager C-439/05 P og C-454/05 P, Sml. I, s. 7141, præmis 40 og 41). Da Kommissionen ikke har meddelt Republikken Polen sin beslutning om enten at godkende eller forkaste de nationale bestemmelser inden for den frist på seks måneder, der er fastsat i artikel 95, stk. 6, første afsnit, EF, og da den ikke har oplyst om en eventuel forlængelse af fristen i medfør af artikel 95, stk. 6, tredje afsnit, EF, skal lovudkastets artikel 111 og 172 siden den 14. oktober 2007 betragtes som godkendt.

37 For det tredje har Republikken Polen gjort gældende, at når artikel 95, stk. 6, EF udtrykkeligt indeholder en forpligtelse til at give meddelelse om de nationale bestemmelser uden at gøre det samme for Kommissionens beslutning, skyldes det, at artikel 254, stk. 3, EF indfører en sådan forpligtelse for alle Fællesskabets beslutninger, men ikke for de nationale bestemmelser. Fællesskabets retsinstanser har desuden allerede anvendt udtrykket »vedtagelse af en beslutning« i bred forstand, således at det omfatter såvel den interne vedtagelse som meddelelsen om beslutningen (Domstolens dom af 18.6.2002, sag C-398/00, Spanien mod Kommissionen, Sml. I, s. 5643, præmis 34, og dommen i sagen Land Oberösterreich og Østrig mod Kommissionen, nævnt ovenfor i præmis 36, præmis 37).

38 Republikken Polen har, støttet af Den Tjekkiske Republik og Republikken Østrig, endvidere gjort gældende, at det udelukkende er den dato, hvor en beslutning er blevet meddelt adressaterne, der er afgørende for, hvornår beslutningen får virkning.

39 For det første medfører den blotte vedtagelse af en beslutning således ingen retsvirkninger for adressaterne. En beslutning får i henhold til artikel 254, stk. 3, EF tværtimod først virkning fra det tidspunkt, hvor den er blevet meddelt adressaterne, dvs. fra det tidspunkt, hvor adressaterne har haft mulighed for at gøre sig bekendt med dens indhold. Vedtagelsen af den anfægtede beslutning den 12. oktober 2007 havde således ingen betydning for overholdelsen af fristen på seks måneder fastsat i artikel 95, stk. 6, EF.

40 I den foreliggende sag modtog Republikken Polen meddelelse om den anfægtede beslutning den 4. december 2007, dvs. efter udløbet af den frist på seks måneder, der er fastsat i artikel 95, stk. 6, EF. Republikken Polen havde ikke kendskab til Kommissionens vedtagelse af den anfægtede beslutning den 12. oktober 2007 og ej heller til dens indhold, eftersom den nævnte vedtagelse blot udgjorde en intern handling i Kommissionen. Den anfægtede beslutning har dermed ikke kunnet medføre nogen retsvirkning og har således ikke i henhold til artikel 95, stk. 6, andet afsnit, EF kunnet forhindre de nationale bestemmelsers ikrafttrædelse fra det tidspunkt, hvor fristen på seks måneder, der er fastsat i denne bestemmelses første afsnit, udløb.

41 For det andet blev den anfægtede beslutning meddelt den 4. december 2007 i medfør af artikel 254 EF, i henhold til hvilken beslutninger får virkning fra det tidspunkt, hvor de meddeles dem, de er rettet til. Beslutninger får modsætningsvis ikke virkning, inden de er blevet meddelt deres adressater. Denne analyse er blevet bekræftet af Domstolen i dom af 25. januar 1979, Racke (sag 98/78, Sml. s. 69, præmis 15), og senest præciseret i dommen i sagen Spanien mod Kommissionen, nævnt ovenfor i præmis 37.

42 Hvad angår Kommissionens henvisning til Domstolens domme af 14. juli 1972, Imperial Chemical Industries mod Kommissionen (sag 48/69, Sml. 1972, s. 151, org.ref.: Rec. s. 619), og Geigy mod Kommissionen (sag 52/69, Sml. 1972, s. 225, org.ref.: Rec. s. 787), samt dom af 29. maj 1974, König (sag 185/73, Sml. s. 607), har Republikken Polen gjort gældende, at disse sager omhandler meddelelser eller offentliggørelser af

fællesskabsretsakter, der ikke er foretaget forskriftsmæssigt. Ingen af disse sager vedrører imidlertid tilsidesættelse af artikel 95, stk. 6, EF eller en lignende bestemmelse, der fastsætter en frist for meddelelse eller offentliggørelse af en retsakt, og som tillægger udløbet af denne frist en »væsentlig materiel virkning«. König-dommen omhandlede ganske vist en frist fastsat i traktaten. Til forskel fra denne frist er fristen i artikel 95, stk. 6, EF dog en »materiel frist«. For Republikken Polen har den forsinkede meddelelse af den anfægtede beslutning følgelig en »væsentlig materiel virkning«, nemlig at de nationale bestemmelser betragtes som godkendte.

43 For det tredje fastslog Domstolen i dommen i sagen Spanien mod Kommissionen, nævnt ovenfor i præmis 37, præmis 31, der vedrørte en beslutning truffet inden for statsstøtteområdet, at vedtagelsen af den omhandlede beslutning ikke havde kunnet bevirke en afbrydelse af den frist på femten arbejdsdage, der er fastsat i artikel 4, stk. 6, i Rådets forordning (EF) nr. 659/1999 af 22. marts 1999 om fastlæggelse af regler for anvendelsen af [artikel 88 EF] (EFT L 83, s. 1), idet det fremgår af artikel 254, stk. 3, EF, at beslutninger meddeles dem, de er rettet til, og får virkning ved denne meddelelse. I denne dom anførte Domstolen endvidere, at meddelelsesforpligtelsen følger af den almindelige bestemmelse i artikel 254, stk. 3, EF, og at alle beslutningers ikrafttrædelse afhænger af, om de er blevet meddelt.

44 For det fjerde kan der først fra meddelelsestidspunktet anlægges annullationssøgsmål i henhold til artikel 230, stk. 5, EF, hvilket udelukker, at en beslutning kan få virkning inden meddelelsen, da det ellers i tilfælde af, at der ikke gives meddelelse, eller meddelelsen er forsinket, vil være umuligt at udøve domstolskontrol med beslutningens lovlighed (jf. generaladvokat M. Albers forslag til afgørelse i forbindelse med dommen i sagen Spanien mod Kommissionen, nævnt ovenfor i præmis 37, Sml. I, s. 5646, punkt 69). Republikken Polen har gjort gældende, at den i et sådant tilfælde ville befinde sig i en paradoksal situation, eftersom den ville være bundet af den anfægtede beslutning fra den 12. oktober 2007 uden at kunne anlægge sag til prøvelse af denne beslutning, før Kommissionen gav meddelelse herom den 4. december 2007.

45 Kommissionen har gjort gældende, at Republikken Polens argumenter er ubegrundede.

46 Kommissionen har indledningsvis gjort gældende, at den ved at vedtage den anfægtede beslutning inden for den fastsatte frist har opfyldt sin forpligtelse i henhold til artikel 95, stk. 6, EF.

47 Hvad for det første angår formålet med artikel 95, stk. 6, EF har Kommissionen anført, at EF-traktatens artikel 100 A, stk. 4, ikke fastsatte nogen frist, inden for hvilken Kommissionen var forpligtet til at undersøge bestemmelser, som en medlemsstat meddelte som undtagelser til bestemmelser i fællesskabsdirektiver om det indre marked. Kommissionen var, som følge af forpligtelsen til loyalt samarbejde i henhold til artikel 10 EF, udelukkende forpligtet til at handle med den fornødne omhu så hurtigt som muligt. Artikel 95, stk. 6, andet afsnit, EF, som blev indført ved Amsterdamtraktaten, pålægger en vis disciplin vedrørende undersøgelse. Under henvisning til Domstolens dom af 1. juni 1999, Kortas (sag C-319/97, Sml. I, s. 3143, præmis 36-38), har Kommissionen gjort gældende, at denne bestemmelse imidlertid omhandler tilfælde, hvor Kommissionen har undladt at træffe afgørelse, og ikke tilfælde, hvor den har undladt at give meddelelse om beslutningen.

48 Uafhængigt af den anfægtede beslutnings forsinkede meddelelse har Kommissionen for det andet forkastet lovudkastets artikel 111 og 172 og vedtog den anfægtede beslutning den 12. oktober 2007, dvs. inden udløbet af den frist på seks måneder, som begyndte at løbe fra meddelelsen af de omhandlede nationale bestemmelser. Kommissionen har dermed opfyldt den forpligtelse, som påhviler den i henhold til artikel 95, stk. 6, EF. Meddelelsen af den anfægtede beslutning efter udløbet af fristen på seks måneder (idet Republikken Polen ikke har bestridt, at den anfægtede

beslutning blev vedtaget den 12. oktober 2007) bevirker ikke, at der opstår den situation af retlig fiktion, der er fastsat i artikel 95, stk. 6, andet afsnit, EF, da denne kun kan opstå som følge af Kommissionens passivitet. Kommissionen har gjort gældende, at såfremt dens forpligtelse til at give meddelelse om sine beslutninger inden for seks måneder fra meddelelsen af nationale bestemmelser fremgik åbenbart af artikel 95, stk. 6, EF, og såfremt de nationale bestemmelser skulle betragtes som godkendte i mangel af Kommissionens meddelelse af sin beslutning inden for denne frist, ville det således være overflødigt for Republikken Polen at påberåbe sig artikel 254, stk. 3, EF. Ifølge Kommissionen skulle en eventuel stiltiende godkendelse af de nationale retsforskrifter ved udløbet af fristen på seks måneder fra dens meddelelse, i tilfælde af at Kommissionens beslutning ikke var blevet meddelt inden for denne frist, have været udtrykkeligt fastsat i artikel 95, stk. 6, EF. I dommen i sagen Spanien mod Kommissionen, nævnt ovenfor i præmis 37, præmis 30, har Domstolen desuden fastslået, at retsakter vedtaget af Kommissionens medlemmer under den fremskyndede skriftlige procedure i henhold til artikel 12 i Kommissionens forretningsorden og bekræftet ved generalsekretærens underskrift, får karakter af kommissionsbeslutning i artikel 249 EF's forstand samme dag, som de er vedtaget. Det samme gør sig gældende i den foreliggende sag.

49 Det forekommer for det tredje Kommissionen, at Republikken Polen tilsyneladende gør gældende, at forsinkelsen med hensyn til meddelelsen af den anfægtede beslutning af 12. oktober 2007 har medført, at en anden beslutning er opstået, dvs. en modsatrettet retsakt, som afviser den angivelige godkendelse af de foreslåede undtagelser i det meddelte lovudkast. Denne betragtning er dog åbenbart fejlagtig og i modstrid med selve stævningens indhold, eftersom Republikken Polen ikke har bestridt, at den anfægtede beslutning blev vedtaget den 12. oktober 2007.

50 For det fjerde støttes Kommissionens fortolkning af ordlyden af første og tredje afsnit i artikel 95, stk. 6, EF, som i modsætning til denne bestemmelses andet afsnit netop omhandler en »meddelelse«. Ifølge Kommissionen er det således ved en ordlydsfortolkning af artikel 95, stk. 6, EF muligt at fastslå, at den eneste betingelse, der skal opfyldes med henblik på Kommissionens efterlevelse af sin undersøgelsesforpligtelse, er, at den vedtager sin beslutning inden for den frist på seks måneder, som er fastsat for den. Denne fortolkning er blevet bekræftet af Domstolen i dommen i sagen

Land Oberösterreich og Østrig mod Kommissionen, nævnt ovenfor i præmis 36, præmis 37 og 40. Republikken Polen har desuden anerkendt, at betingelsen om meddelelse inden for fristen på seks måneder afkorter den tid, som faktisk er til rådighed for Kommissionens vedtagelse af beslutningen, til skade for undersøgelsesproceduren og forpligtelsen til at begrunde den nævnte beslutning. Denne fortolkning gælder ligeledes med hensyn til formålet med artikel 95, stk. 6, EF, som er at fastsætte en tidsmæssig ramme, inden for hvilken Kommissionen skal træffe afgørelse vedrørende de nationale bestemmelser, der er blevet den meddelt med henblik på at fravige harmoniseringsforanstaltninger i det indre marked.

51 EF-traktaten bestemmer dernæst, at mens meddelelsen af en kommissionsbeslutning har betydning for, hvornår denne får virkning for dens adressater og for fastlæggelsen af søgsmålsfristens begyndelse, er den uden betydning for nævnte beslutnings gyldighed.

52 For det første fandt Domstolen i sin dom i sagen Imperial Chemical Industries mod Kommissionen, nævnt ovenfor i præmis 42, præmis 39, at en ulovlig fremgangsmåde for meddelelsen af en beslutning, der er foretaget i henhold til artikel 254, stk. 3, EF, er retsaktens indhold uvedkommende og derfor ikke kan behæfte den med en mangel. I den foreliggende sag kan forsinkelsen af den anfægtede beslutnings meddelelse, som skyldtes en teknisk fejl, udgøre en sådan ulovlig fremgangsmåde. I sin dom i sagen Geigy mod Kommissionen, nævnt ovenfor i præmis 42, præmis 18, undersøgte Domstolen desuden spørgsmålet om meddelelse på baggrund af den søgsmålsfrist, der er fastsat i artikel 230 EF. Efter at have fastslået, at en ulovlig fremgangsmåde for meddelelsen ikke havde forhindret sagsøgeren i at anlægge sag, fandt den således, at anbringendet vedrørende tilsidesættelse af artikel 254, stk. 3, EF ikke kunne antages til realitetsbehandling som følge af manglende søgsmålsinteresse. I König-dommen, nævnt ovenfor i præmis 42, præmis 6-8, fandt Domstolen endvidere, at forsinkelsen af en forordnings offentliggørelse ikke berørte dennes gyldighed, men blot den dato, fra hvilken retsakten kunne finde anvendelse og skabe retsvirkninger. Endelig har Domstolen i sin dom af 23. november 1999, Portugal mod Rådet (sag C-149/96,

Sml. I, s. 8395, præmis 54), fastslået, at den forsinkede offentliggørelse af en rådsbeslutning i *Den Europæiske Unions Tidende* ikke berører denne retsakts gyldighed.

53 For det andet tager sagsøgeren ved sin henvisning til dommen i sagen Spanien mod Kommissionen, nævnt ovenfor i præmis 37, ikke hensyn til den specifikke sammenhæng og retsvirkningerne for den procedure, der er fastsat i artikel 95, stk. 6, EF. Efter Kommissionens opfattelse vedrører artikel 95, stk. 6, EF således en åbenbar undtagelse fra det indre markeds regler, som en medlemsstat indføjer i et lovudkast, men som kan tolereres på visse betingelser. Den manglende meddelelse inden for fristen på seks måneder af en beslutning, der er truffet i henhold til den omhandlede bestemmelse, kan ikke medføre, at denne beslutning er ugyldig, da dette ellers ville fratage Kommissionen enhver mulighed for efterfølgende retlig kontrol af de nationale undtagelsesbestemmelser, hvilket ganske sikkert ikke ville være i overensstemmelse med traktatens ophavsmænds hensigter. Tværtimod medførte annullationen af den omtvistede beslutning i dommen i sagen Spanien mod Kommissionen, nævnt ovenfor i præmis 37, som følge af dens meddelelse efter udløbet af den foreskrevne frist blot en ny retlig kvalificering af den påtænkte statsstøtte, således at Kommissionens mulighed for efterfølgende retlig kontrol blev bevaret. Dommen i sagen Spanien mod Kommissionen, nævnt ovenfor i præmis 37, vedrører derudover en situation, hvis retlige og faktiske omstændigheder er helt forskellige fra den foreliggende sag. I særdeleshed er betingelsen om umiddelbar meddelelse af en beslutning vedtaget på grundlag af forordning nr. 659/1999 udtrykkeligt fastsat i nævnte forordnings artikel 25, hvilket ikke er tilfældet for så vidt angår artikel 95, stk. 6, EF og artikel 254, stk. 3, EF. Domstolens argumentation er dermed ikke af absolut karakter.

54 For det tredje er retsvirkningerne af meddelelsen den 4. december 2007 af den anfægtede beslutning, dels at den søgsmålsfrist, der er fastsat i artikel 230, stk. 5, EF, begynder at løbe, dels at den anfægtede beslutning kan gøres gældende over for Republikken Polen. I den foreliggende sag har Kommissionen på den ene side gjort gældende, at Republikken Polen hverken har vedtaget lovudkastets artikel 111 og 172 i perioden inden meddelelsen af den anfægtede beslutning eller efter dens meddelelse, og på den anden side, at sagsøgeren til støtte for sit søgsmål kun har påberåbt sig den anfægtede

beslutnings meddelelse den 4. december 2007. Det fremgår af retspraksis, at nævnte meddelelse ikke berører den anfægtede beslutnings gyldighed, men blot udgør en hindring for, at den kan gøres gældende over for Republikken Polen i perioden fra den 12. oktober 2007 til den 4. december 2007. Det er desuden muligt at antage, at Republikken Polen havde kendskab til forkastelsen af lovudkastet inden den formelle meddelelse af den anfægtede beslutning.

Rettens bemærkninger

55 Indledningsvis bemærkes, at EF-traktaten sigter mod en fremadskridende oprettelse af det indre marked, der indebærer et område uden indre grænser, inden for hvilket den frie bevægelighed for varer, personer, tjenesteydelser og kapital er sikret. Med henblik herpå er det i EF-traktaten fastsat, at der kan vedtages foranstaltninger vedrørende tilnærmelse af medlemsstaternes lovgivninger. Inden for rammerne af traktatrettens udvikling indførte den europæiske fælles akt en ny bestemmelse, artikel 100 A, i EF-traktaten (Domstolens dom af 20.3.2003, sag C-3/00, Danmark mod Kommissionen, Sml. I, s. 2643, præmis 56), som ved Amsterdamtraktatens ikrafttrædelse den 1. maj 1999 blev erstattet af artikel 95 EF.

56 Ved Amsterdamtraktaten blev der således indført ændringer til kapitel 3 om tilnærmelser af medlemsstaternes lovgivninger, som var indeholdt i afsnit V i EF-traktatens tredje del (Domstolens dom af 21.1.2003, sag C-512/99, Tyskland mod Kommissionen, Sml. I, s. 845, præmis 38).

57 Ifølge EF-traktatens artikel 100 A, stk. 4, som fandt anvendelse inden ikrafttrædelsen af Amsterdamtraktaten, skulle en medlemsstat, hvis den efter vedtagelsen af en harmoniseringsforanstaltning fandt det nødvendigt at anvende nationale bestemmelser, som var begrundede i de hensyn, der er nævnt i EF-traktatens artikel 36, eller som vedrørte beskyttelse af arbejdsmiljøet eller miljøbeskyttelse, give Kommissionen meddelelse herom. Denne skulle bekræfte de pågældende bestemmelser efter at have

konstateret, at de ikke var et middel til vilkårlig forskelsbehandling eller en skjult begrænsning af samhandelen mellem medlemsstaterne (Domstolens dom af 17.5.1994, sag C-41/93, Frankrig mod Kommissionen, Sml. I, s. 1829, præmis 27, og dommen i sagen Tyskland mod Kommissionen, nævnt ovenfor i præmis 56, præmis 39). En medlemsstat havde først ret til at anvende nationale bestemmelser, der var givet meddelelse om i henhold til EF-traktatens artikel 100 A, stk. 4, når Kommissionen havde truffet beslutning om at bekræfte dem (dommen i sagen Frankrig mod Kommissionen, præmis 30).

58 EF-traktatens artikel 100 A, stk. 4, fastsatte ikke nogen frist, inden for hvilken Kommissionen skulle bekræfte de bestemmelser, som den havde modtaget meddelelse om. Domstolen fandt imidlertid, at den manglende frist på området ikke fritog Kommissionen for sin forpligtelse til, inden for sine ansvarsområder, at handle med den fornødne omhu (Kortas-dommen, nævnt ovenfor i præmis 47, præmis 34).

59 Artikel 95 EF, der i henhold til Amsterdamtraktaten erstatter og ændrer EF-traktatens artikel 100 A, sondrer mellem, om de bestemmelser, som er meddelt, er nationale bestemmelser, der var gældende forud for harmoniseringen, eller nationale bestemmelser, som den pågældende medlemsstat ønsker at indføre. I det første tilfælde, der omhandles i artikel 95, stk. 4, EF, skal opretholdelse af de tidligere gældende nationale bestemmelser være begrundet i vigtige behov, hvortil der henvises i artikel 30 EF, eller som vedrører miljøbeskyttelse eller beskyttelse af arbejdsmiljøet. I det andet tilfælde, der omhandles i artikel 95, stk. 5, EF, er medlemsstaterne forpligtede til at indhente Kommissionens godkendelse af enhver national undtagelsesbestemmelse, som de finder det nødvendigt at indføre (Domstolens dom af 6.11.2008, sag C-405/07 P, Nederlandene mod Kommissionen, Sml. I, s. 8301, præmis 51). I sådanne tilfælde skal indførelsen af nye nationale bestemmelser være baseret på et nyt videnskabeligt belæg vedrørende miljøbeskyttelse eller beskyttelse af arbejdsmiljøet på grund af et problem, der er specifikt for den pågældende medlemsstat, og som viser sig efter vedtagelsen af harmoniseringsforanstaltningen (dommen i sagen Tyskland mod Kommissionen, nævnt ovenfor i præmis 56, præmis 40).

60 Det skal understreges, at ifølge artikel 95, stk. 6, andet afsnit, EF betragtes de nationale undtagelsesbestemmelser som godkendt, hvis ikke Kommissionen træffer afgørelse inden for fristen på seks måneder fra tidspunktet for de meddelelser, der

er omhandlet i denne bestemmelses stk. 4 og 5. I henhold til artikel 95, stk. 6, tredje afsnit, EF kan denne frist i øvrigt ikke forlænges, medmindre spørgsmålet har en vis kompleksitet, og der ikke er nogen risiko for menneskers sundhed (dommen i sagen Land Oberösterreich og Østrig mod Kommissionen, nævnt ovenfor i præmis 36, præmis 40).

61 Det fremgår således af denne bestemmelse, at fællesskabslovgiver i Amsterdamtraktaten har fundet det nødvendigt at pålægge Kommissionen en vis frist for undersøgelsen af de nationale bestemmelser, som den modtager meddelelse om (jf. i denne retning Kortas-dommen, nævnt ovenfor i præmis 47, præmis 33).

62 Ifølge retspraksis fremgår det faktisk af artikel 95, stk. 6, andet afsnit, EF, at traktatens ophavsmænd har ønsket, at proceduren i henhold til denne artikel afvikles hurtigt såvel i den anmeldende medlemsstats interesse i at klarlægge de anvendelige bestemmelser som af hensyn til det indre markeds funktion (jf. i denne retning dommen i sagen Danmark mod Kommissionen, nævnt ovenfor i præmis 55, præmis 49, og i sagen Land Oberösterreich og Østrig mod Kommissionen, nævnt ovenfor i præmis 36, præmis 40 og 41, samt Rettens dom af 5.10.2005, forenede sager T-366/03 og T-235/04, Land Oberösterreich og Østrig mod Kommissionen, Sml. II, s. 4005, præmis 43).

63 I den foreliggende sag er det ubestridt, at Republikken Polen modtog meddelelse om den anfægtede beslutning den 4. december 2007, dvs. efter udløbet af den frist på seks måneder, der er fastsat i artikel 95, stk. 6, første afsnit, EF.

64 Kommissionen har ikke desto mindre i den forbindelse gjort gældende, at den anfægtede beslutning blev vedtaget den 12. oktober 2007, dvs. inden udløbet af den frist på seks måneder, der er fastsat i artikel 95, stk. 6, andet afsnit, EF, og at Kommissionen dermed har opfyldt den forpligtelse, som påhviler den i henhold til denne bestemmelse.

65 Til støtte for denne påstand har Kommissionen fremlagt flere dokumenter vedrørende proceduren for vedtagelsen af den anfægtede beslutning, nemlig en kopi af en notits af 9. oktober 2007 til medlemmerne af Kommissionen vedrørende den fremskyndede skriftlige procedure E/2254/2007 med henblik på vedtagelsen af den anfægtede beslutning, en kopi af et tillæg til denne notits af 11. oktober 2007 (som er stemplet »GODKENDT 12. OKT. 2007 SGAII — kl. 11:00«) og en kopi af en notits af 12. oktober 2007 til medlemmerne af Kommissionen, der har titlen »Godkendelse af skriftlige procedurer«, hvorved direktøren for Kommissionens Generalsekretariats kontor over for medlemmerne af Kommissionen tager til efterretning, at de den 12. oktober 2007 bl.a. vedtog den anfægtede beslutning ved den skriftlige procedure.

66 Det fremgår af disse dokumenter, at medlemmerne af Kommissionen rent faktisk den 12. oktober 2007 ved en fremskyndet skriftlig procedure skulle tage stilling til forslaget fra Generaldirektoratet for Miljø om at godkende udkastet til kommissionsbeslutningen vedrørende lovudkastet.

67 I modsætning til hvad Kommissionen har hævdet, har vedtagelsen af den anfægtede beslutning på denne dato imidlertid ikke kunnet bevirke en afbrydelse af den frist på seks måneder, der er fastsat i artikel 95, stk. 6, første afsnit, EF. Den anfægtede beslutning fik i henhold til artikel 254, stk. 3, EF virkning ved meddelelsen til adressaten, i det foreliggende tilfælde Republikken Polen (jf. i denne retning Domstolens dom af 8.3.1979, sag 130/78, Salumificio di Cornuda, Sml. s. 867, præmis 23, og af 20.11.2008, sag C-18/08, Foselev Sud-Ouest, Sml. I, s. 8745, præmis 18).

68 Som anført af Kommissionen omfatter artikel 95, stk. 6, andet afsnit, EF, i modsætning til denne bestemmelses tredje afsnit, ganske vist tilfælde, hvor Kommissionen »ikke har truffet nogen afgørelse«. Det bemærkes imidlertid, at for så vidt angår en beslutning, hvis formål er at forhindre vedtagelsen af nationale bestemmelser, der er

blevet meddelt Kommissionen af en medlemsstat, kan denne beslutnings ikrafttrædelse, som nødvendigvis må være sammenfaldende med afbrydelsen af den frist på seks måneder, der er fastsat i artikel 95, stk. 6, første afsnit, EF, ikke være inden den dato, hvor den bliver bindende for denne medlemsstat, dvs. datoen for meddelelsen (jf. analogt dommen i sagen Spanien mod Kommissionen, nævnt ovenfor i præmis 37, præmis 32). Med hensyn hertil har Kommissionen desuden som svar på et spørgsmål fra Retten under retsmødet anført, at siden Amsterdamtraktatens ikrafttrædelse er der ingen kommissionsbeslutninger truffet på grundlag af artikel 95, stk. 6, EF, der er blevet meddelt den berørte medlemsstat efter fristen på seks måneder som omhandlet i denne bestemmelses første afsnit.

69 Henset til ovenstående betragtninger kan artikel 95, stk. 6, andet afsnit, EF, som omfatter tilfælde, hvor »Kommissionen ikke har truffet nogen afgørelse inden for [det] tidsrum [på seks måneder, som er fastsat i denne bestemmelses første afsnit]«, derfor ikke fortolkes således, at den indebærer, at selve vedtagelsen af beslutningen har afbrydende virkning uanset dens meddelelse. Som anført af Republikken Polen er Kommissionens interne beslutningsproces i almindelighed ikke erkendelig for den pågældende medlemsstat. Hvis man således med henblik på afbrydelsen af fristen baserede sig på vedtagelsen af beslutningen og ikke på dennes meddelelse til den pågældende medlemsstat, ville denne frist blive forlænget i forhold til sidstnævnte (jf. i denne retning generaladvokat M. Albers forslag til afgørelse i forbindelse med dommen i sagen Spanien mod Kommissionen, nævnt ovenfor i præmis 37, punkt 66 og 67).

70 Denne konklusion kan ikke drages i tvivl ved Kommissionens argument om, at der opstod en »teknisk fejl« ved meddelelsen af den anfægtede beslutning, som følge af at sidstnævnte var blevet udeladt på en liste over beslutninger, der skulle meddeles, og som var forberedt af Kommissionens Generalsekretariat, eftersom en sådan fejl udelukkende kan tilskrives Kommissionen.

71 Det fremgår af disse betragtninger, at den anfægtede beslutning, der blev vedtaget den 12. oktober og først meddelt de polske myndigheder den 4. december 2007, er blevet truffet efter den frist på seks måneder, som er fastsat i artikel 95, stk. 6, første afsnit, EF. Fra udløbet af nævnte frist var lovudkastet således at betragte som godkendt og kunne dermed ikke forkastes af Kommissionen ved den anfægtede beslutning.

72 Det følger af samtlige de foregående betragtninger, at dette anbringende skal tages til følge, og den anfægtede beslutning annulleres.

Sagens omkostninger

73 I henhold til procesreglementets artikel 87, stk. 2, pålægges det den tabende part at betale sagens omkostninger, hvis der er nedlagt påstand herom. Kommissionen har tabt sagen og bør derfor pålægges at betale sagens omkostninger i overensstemmelse med Republikken Polens påstand herom.

74 Den Tjekkiske Republik, Den Hellenske Republik og Republikken Østrig bærer deres egne omkostninger i overensstemmelse med procesreglementets artikel 87, stk. 4.

På grundlag af disse præmisser

udtaler og bestemmer

RETTEN (Ottende Afdeling):

1) **Kommissionens beslutning 2008/62/EF af 12. oktober 2007 vedrørende artikel 111 og 172 i det polske udkast til lov om genetisk modificerede organismer, som Republikken Polen i henhold til artikel 95, stk. 5, EF har givet meddelelse om som undtagelser fra bestemmelserne i Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2001/18/EF om udsætning i miljøet af genetisk modificerede organismer annulleres.**

2) **Europa-Kommissionen bærer sine egne omkostninger og betaler Republikken Polens omkostninger.**

3) **Den Tjekkiske Republik, Den Hellenske Republik og Republikken Østrig bærer deres egne omkostninger.**

Martins Ribeiro Papasavvas Dittrich

Afsagt i offentligt retsmøde i Luxembourg den 9. december 2010.

Underskrifter